

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodniškove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 185.

V Ljubljani, v torek 14. avgusta 1894.

Letnik XXII.

Naš ideal.

„Srednjeveški večernik zapihljal je mej človeštvom, že davno ugasla romantika prikazuje se zopet med ljudmi, tudi umetnost sega zopet po verskih snoveh, kar ji nikdo ne more zameriti, ker se s tem igra in s tem služi, kar je seveda nevarnejše, in najbrže je tudi Zola omamljen od tega časovnega puha.“ Tako piše dunajska „N. Fr. Presse“ poročajoč svojim čitateljem o najnovejšem delu znanega francoskega realista Emila Zola. „Troje mest“, je naslov temu delu. Zola hoče opisati: Lourdes, Rim in Pariz. Prvi del „Lourdes“ je končan. Z „očesom brez duše“ opazoval je Zola najvažnejše dogodke v Lurdu, med njimi tudi čudovita ozdravljenja, ki se pa zanj dajo vsa razlagati natorno, kakor uči moderna zdravniška veda. Zato pa realistu ne zadostuje katoliška vera s čudeži, marveč on išče vere brez čudežev, kakor to poskuša tudi Zola v imenovanem delu. S tem svojim delom pa Zola žali najsvetejša čutila, katera goje katoličani do Brezmadežne, s tem stavi iz jasnih nebeskih višav, kjer kraljuje Kraljica v nebesa vzeta, Zola naš ideal na zemljo ter mu krađe oni sijaj, ki že toliko stoletij obseva Marijino čast, ceno in moč, in ki tako blagodejno vpliva na razvoj krščanske družbe v človeštvu.

Zdi se nam, da je uprav jutrajšnji praznik Vnebovzetja Marijinega zato najlepši povod, da z vso odločnostjo zavračamo take nečuvane napade na čast božje Matere, ki se pojavljajo v delu „Lourdes“ pri Emilu Zola in o katerem prav kakor „majhen Hamlet v soutani“ vsa vesela „z očesom brez duše“ poroča svojim čitateljem tudi dunajska židinja.

Hvala Bogu, da vkljub temu oblastno gospodujočemu materijalizmu prodira na površje življenja polni idejalizem, katerega nam

tako lepo predstavlja praznik Kraljice v nebesa vzete. Za njo, svojo materjo, dviga se tudi njeni sin, človeški rod, proti jasnim višavam. Zabredel je globoko v blato, do vratu zatopljen v mlakuži umstvenega in dejanjskega nihilizma, spoznava, da res ni nič, ako ga ne podpira višja božja moč, ako ga ne dviga večno ženstvo v — Mariji!

In tako se dviga cerkev, druga Marija! Zelezne in zlate okove, v katere so jo kovali sovražniki in slabi prijatelji, odpadajo od nje. Ona ni več grlica, o kateri bi radi mogočnejši, da bi se skromno zadovoljevala z najpotrebnejšo hrano v — kletki ter da bi se neizmerno srečno čutila, ako jo kedaj svetni mogočnejši milostno poboža. To je bil še nedavno ideal cerkve, kakoršnega gojé oni, katerim je cerkev — trn v peti. A sedaj se dviga cerkev kakor golobica v zračne višave ter se ogreva za svoje delo in za svoje trpljenje na srcu svojega Boga. Nasprotniki jo skušajo vloviti ter ji postriči peroti, a narodi krščanski vstajajo v obrambo njeno in svojo in sovražnikov je — strah!

Tudi narodi se budé, tudi narodi krščanski se dvigajo iznad zemlje, tudi oni hité za svojim idealom Vnebovzetja!

Krščanska ideja prodira z mladeniško silo na dan. Vednost, poštenost, požrtvovalnost so v njenem spremstvu. Nad njimi pa kakor nevidni angelj čuva Mati lepe ljubezni ter napoveduje človeštvu srečnejših dni!

Dunajski židinjí se čudno zdi, kako da je Zola v svojem delu: „Troje mest“ poleg slavnoznanih in pomenljivih mest Rim in Pariz postavil tudi Lourdes „die vergängliche Geburt des Augenblickes neben den ewigen Städten“! Zanimiva pa je njena razlaga o tej zvezi. Piše namreč: „Brez dvoma moramo misliti na mogočni apostolov glas, ki se še vedno razlega od mesta ob Tiberi ter od tam mo-

gočno odmeva ob Seini in moderni Babel razburja v njegovem teženju, v njegovih bolih in jadih, tako da mu naposled vnema njegovo dušo jedina želja: Beži pred tem malovrednim svetom, reši se iz tega prežarnega dne v mističen polumrak, podaj se v skrivnostno temo svetih votlin, kjer se že sedaj tukaj vidno spolnuje oznanilo jedino zvelčalne vere in odrešenja, ki ga nam donáša ta vera.“

Preklinjala, zasmehovala bi rada s temi besedami predrzna časnikarska vlačuga naše krščanske idejale, a mora nehoté blagoslovljati, potrjevati, da moderni Babel ne uteši človeškega srca, ne zadovolji človeškega uma, ki sta odsev božje ljubezni in modrosti, vsled česar človeški rod zopet posluša glas velikega apostola v Rimu. To pa ni srednjeveški večernik, to je veseli jutrajnik, ki odpira grla ptičem pevcem in rožam cvetove, človeškemu rodu pa napoveduje dan krščanskega vstajenja, dobo blagoslova in sreče!

Ne vdajmo se!

Iz Istre 10. avg.

„Naša Sloga“ z dne 9. avgusta, ki nam je prišla v drugem izdanju prinaša oklic isterske družbe sv. Cirila in Metoda do hrvatskega naroda, v katerem ga vabi na ustanavljanje podružnic, da se tako pomnoži število članov in materijalno pomore. V oklicu se naglašá, kako ne morejo vsi biti ni duhovni, ne učitelji, ne sodniki, ne odvetniki in ne zdravniki, vendar pa je vsem potrebno, da se versko-nravno vzgojé in naučijo čitati, pisati in računati. V Istri veljavni zakoni določujejo ustanovo šol na podlagi materinega jezika, toraj za Hrvate hrvatskega — za Slovence slovenskega. Tisti, ki so poklicani izvrševati te zakone, ne brigajo se čisto nič za to določbo, v kolikor se ista dostaja hrvatsko-

LISTEK.

Sub rosa.

(Piše Nikolaj Kirivejevič).

III. Rešitev.

„Bes jih polij!“ rekši vrže mladenič nevoljno snopič pisem v kot in sune zvezek z naslovom „Za vzori“ v predal. „To so ljudje! Pisal sem svojim prijateljem in znancem, naj mi odgovore kakor hitro mogoče na vprašanje: „Ali spisi o nizki čutnosti zatirajo nizko čutnost ali jo le še bolj vzbujajo?“ A glej, niti dve pismi ne izražata iste misli in nobeno ne zagovarja moje trditve . . . Že vem, zakaj: nekateri nimajo zadostne nadarjenosti za opazovanje, a nekateri sodijo le pristransko! Rad bi vendar vedel, ali je moja trditev prava? Kam naj se obrnem?“ Skoro zadene pravo. Napoti se takoj v goré k nekemu samotarju, ki mu je že večkrat pomogel razmotati kako sitno vprašanje. V mraku dospé do črne kočé. Prijazno ga pozdravi sivi mož in se mu takoj ponudi v službo. Mladi modrec mu v kratkih potezah razloži vzrok svojega pota.

„Sediva k ognjišču. Hladno je!“ reče starček. „To je človeška nizka čutnost!“ in pokaže na kup mirno goreče suhljadi. „Ona vedno tli! Gasimo jo

zdaj!“ s temi besedami vrže pest suhljadi v ogenj, ki vsplapola mogočno.

„S tem ogenj le netite, a ne gasite ga!“ vsklikne mladeč.

„Kdor namerja nizko strast gasiti s takimi spisi, ta jo le še bolj neti!“

„Izberno!“ vsklikne drugi. „Dognano je! Vse drugo je neveljavno, le moje je pravo!“

„Čakajte še malo, mladi prijatelj, predno leževa! Dolgo že zahajate k meni, a moja usoda vam še ni znana. Plemenitega rodu sem, jako plemenitega. Bil sem tudi mlad in nenavadno vroče krvi. Moje bogastvo je streglo le moji čutnosti. Nikdo me ni oviral, vse se je klanjalo moji volji. Slaba je bila moja vzgoja, odgajali so me le v čutnosti, slišal nisem o drugem življenju nikoli! Razuzdano govorjenje in čitanje takih spisov, to mi je bila najljubša zabava, kajti s tem sem si razvnel živce in vznemirjal kri. Teden dni bi potreboval, da bi vam naštel posamezne dogodke iz one dobe. Spomini, potopite se v morje pozabe! Tako sem živel, dokler nisem vsega zapravlil, dokler me ni zapustilo vse. Tedaj stoprav se mi je rodilo izpoznanje in kes, prišel sem do resnice.

Po mnogih dvojbah odločilo se mi je oslajeno telo, krepko živeti drugo življenje. Posvetil sem se odgoji svoje duše in pribežal iz naročja hrupnega sveta v to tiho gorsko zakotje. Mnogo let sem reševal ono vprašanje, preresetal sem je temeljito in

mu prišel do dna. Žal, da se moram zdaj pokoriti za ono reševanje! Tega ne privoščim nikomur! Da se izrazim ob kratkem: Kdor čita v zabavo take spise, ne zatira si nizke čutnosti, ta jo le še bolj vzbuja. Tako, mladi prijatelj! Trudni ste. Na mahu tam v kotu vas čaka počitek!“

Presrečen je bil mlad modrec, saj mu je bilo izpolnjeno v knjigi „Za vzori“ tako košljivo mesto. Sanjalo se mu je, kako so mu prišli častitat naj-večji učenjaki: „Slavno si izvršil velikansko delo!“

IV. V sinjih daljah.

Dvignila se je zračna ladija v sinje višave. V njej je sedel mlad in drzovit mož. Nemirno je obračal oči krog sebe, zdaj pogledal kvišku k solncu, zdaj pod se na zemljo. Že mu je plavala ladija nad vrhovi najvišjih gorá. Tu zapazi v bližini orla, razgrinjajočega ponosne peroti.

Jezilo je ladijarja njega brezobzirno vedenje. Torej začne s košatimi besedami: „Slabotnik, vedeš se, kakor bi bil kralj v sinjih daljah. Ne vidiš človeka tu gori, ne vidiš dela niega razuma? Ne veš, človek je vladar vesoljstva? Umakni se v svoje zatíšje, sicer te zadene kazen iz rok tvojega gospoda!“ A ni še izgovoril zaničevalec zadnjih besed, že se stemni njega obližje. Iz črnih oblakov šviga blisk, grom rohni in divji vihar mu meče ladjo kakor peresce semtertja. Naglo izgine orol iz višine.

6. h. m. 2

slovenskega naroda. In ker s te strani ni upati pomoči in na podlagi reka: „Pomozi si sam, ti boe tudi Bog pomogel“ — ustanovili so isterski rodoljubi „družbo sv. Cirila in Metoda za Istro“, kateri je naloga „podpirati in pospeševati hrvatsko-slovensko šolstvo v Istri na katoliško-narodni podlagi.“ Da se čim več prinosnikov omogoči, odločilo se je ustanoviti podružnice, ki se delé v moške in ženske. Pravila so vže potrjena ter ako se najde 20 prinosnikov v jednom samem kraju ali mestu mogoče je tako podružnico ustanoviti. Pravila za podružnice razpošilja odbor brezplačno toliko iztisov, kolikor jih je potrebno za zadobitev potrdila. V praznih prostorčkih v iztisih vpiše se le ime mesta ali kraja, kjer se nameruje podružnico ustanoviti.

Taka izpolnjena pravila, — katerih jeden iztis mora imeti kolek za 1 gld., 4 pa po 15 kr. — ter prošnja s 50 kr. koleka se odpošlje priporočeno namestništvu v Trst. Ako v četririh tednih prispe odgovor od namestništva, tedaj dobro, če ne, zmatrati je po zakonu kakor da je podružnica potrjena ter se ista more v sejo sestati in izvoliti si ravnatelja, tajnika in blagajnika, potem pa se taka ustanovitev priznani glavni družbi za Istro v Opatiji.

Konečno apeluje se v oklicu na rodoljubnost pojedinih mož po Istri, Dalmaciji, Hrvatski in drugod, naj družbo gmotno podpirajo.

Kako velika zadača pričakuje hrvatsko-slovenski narod v Istri, si niti pomisliti ne moremo, posebno pa z ozirom na to, da „Lega Nazionale“ v sami Istri šteje vže 40 podružnic in sicer v vsakem mestu in kraju skoraj. Da se nam mladina Bogu in narodu ohrani, dolžnost je naša z vsemi močmi, take podružnice ustanavljati. Veliko število podružnic „Lege“ naj nam bode v spodbuj pri takem ustanavljenju. V vsakem mestu in kraju, kjer je taka, morala bi se ustanoviti tudi naša. Tako n. pr. „Lega“ ima vže svoje podružnice v Labinju, Bujah, Kanfanaru, Kopru, Karkaveih, Cresu, Cittanovi, Vodnjanu, Gažonu, Zminju, Grižnjanu, Izuli, Lovranu, Momjanu, Motovunu, Miljah, Vrsaru, Poreču, Pienju, Buzetu, Piranu, Pazinu, Poli, Oprtlju, Rovinju, Roču, Sovinjaku, Sv. nedelji, Vrtenelju, Novigradu, Višnjanu, Vržinadi itd. itd. Zraven tega ima svoje šole vže v Sv. nedelji (okraj poreški) v Kolombanu (okraj koperski) in v Humu (okraj buzetski) — odpre pa v kratkem še več drugih šol.

Da v zgoraj imenovanih krajih prebivajo Hrvati in Slovenci ter da so v okolišu isti z številom v večini ni potrebno spominjati. V okrajih pa, kjer so ustanovljene šole, prebivajo izključljivo le Hrvati in Slovenci — torej je natorno, da je „Legi“ namen poitalijančiti naše otroke.

Sedaj pa, ko se je doseglo potrdilo pravil za istersko družbo sv. Cirila in Metoda, je narodna dolžnost, stopiti na nogo nasprotnikom ter ne dodoljiti jim, da nam mladino potujčujejo. Na noge torej rodoljubi brez razločka stanu. Storite potrebne korake, da se naše podružnice kmalu po vseh onih krajih ustanove, kjer se vže nahajajo „Legine“, kajti treba je izbijati „klin s klinom“. To se mora

tem več storiti, kajti drugače bode naša mladina Bogu in narodu zgubljena. Zapomniti si je treba, da kdor se sam zamuje, je podlaga ptujčevi peti.

Sklepi brnskega katol. shoda.

D. Znanost, slovstvo in umetnost.

(Dalje.)

II. Leposlovje.

1. Katoliški shod z odkritosrčnim veseljem konstatuje nenavadni napredek, ki se kaže v naši dobi v čeških umetnih leposlovnih proizvodih.

2. V tem ko katoliški shod priznava, da je za razširjenje duševnega obzorja jako potrebno in važno, da naše slovstvo se ozira na časovne duševne tokove, vendar na to poklada veliko važnost, da se pri zasledovanju duševnega življenja družih narodov, pri posnemanju družih smerij in vzorcev ne pozabijo potrebe lastnega naroda, da se na dosežaj zdravo drevo naše narodnosti ne vepijo nezdravi poganki zapadne pretirane kulture, ki bi mu le škodovali.

Imajoč duševno moralčno požlahtnjenje našega naroda pred očmi, obžaluje katoliški shod, da nekaj zlasti mlajših pesnikov uvaja v naše slovstvo načela, ki podkopujejo vero in pravnost.

V naše slovstvo uvajati pesimizem, verski indiferentizem, izrečni materijalizem, feminizem in pretirano proslavljenje telesa in nagote smatra katoliški shod za nevarno in našemu narodu škodljivo počenjanje. Tudi želi, da bi se pri gledaliških predstavah bolj gledalo na katoliško mišljenje.

3. Sedaj pri nas pojavljajoči se skrajni naturalizem in v kolikor se pod to smerjo goje v slovstvu le grde stvari, navlašč iščejo senčnate strani v življenju in podrobno pretirano opisujejo razne polzke pregrehe in umazanosti, smatra katoliški shod kot umeteljniško zmoto in izreka svoje prepričanje, da tako slovstvo ne oblažuje, temveč le pospešuje surovost.

4. Gledé na to, da pri vsem narodnem radikalizmu, ki se sedaj širi mej našim narodom narodni idealizem in ljubezen do materinščine ne narašča, temveč prej pojema, poklada katoliški shod važnost na to, da se v našem slovstvu goje specialno češke posebnosti, kajti prepričan je, da si naše slovstvo le tako pridobi kako veljavo in pomen v svetovnem slovstvu.

5. Katoliški shod z veseljem priznava, da je naše katoliško leposlovje in pesništvo že izdalo mnogo dobrih in zanimanja vrednih proizvodov, naj se tudi njih vrednost od gotove strani ne priznava. Da pa katoliško in sploh dobro slovstvo se prej in bolj razvije in se more upirati nasprotni smeri v slovstvu, je neobhodno potrebno, da se bolj čista in podpira katoliško slovstvo, kakor se je dosedaj, in zatorej smatraj vsak dober katolik za svojo dolžnost, da take knjige kupuješ in razširjaš.

III. Krščansko modroslovje in apologetika.

Gledé na to, da se dandanes nevera ne obrača več le proti nekaterim krščanskim naukom — kakor

so delale krive vere v prejšnjih dobah — temveč skuša prekucniti podlage same, na katerih je sezidana katoliška cerkev, in dobro vedoč, da se poslopje samo podere, kakor hitro se temelji podkopljejo, smatramo za prvo in najglavnejšo nalogo krščanske znanosti, naravno podlago vere — resnice, da je osebni Bog, stvarnik nebes in zemlje, da je duša neumrjoča in ima človek prosto voljo, ta temeljna načela pravnega zakona itd. z vso odločnostjo varovati.

Gledé na to, da v ta namen sv. oče Leon XIII. v svoji encikliki „Aeterni patris“ z dne 4. avgusta 1879 najuujnejše priporoča proučevanje modroslovja, ki so je zgradili na podlagah, katere sta položila Aristotel in Platon, največji krščanski mislitelji vseh časov in narodov, zlasti sv. Tomaž Akv., smatramo oživljenje tega modroslovja tudi v narodu našem kot najmogočnejše sredstvo v varstvo krščanske resnice proti vsem napadom, s katerimi se tudi žal pri nas nevera vedno huje zaganja.

Postevajoč, da se na podlago, na kateri je ustanovljena krščanska vera, tudi opira človeško življenje sploh po svojem notranjem bistvu, s tem javno izjavljamo svoje nepreklicljivo prepričanje, da se človeška družba brez obnovljenja krščanskega modroslovja ne bode obranila uničenja, katera jej pripravlja novodobna nevera.

Zatorej zahtevamo od visoke vlade, da v najvitalnejšem interesu naše avstrijske države skrbi, da se bode filozofična propedeutika učila po krščanskih načelih ne le na naših srednjih, temveč tudi na visocih šolah in se v prvi vrsti na modroslovnih fakulteti v Pragi prej, ko je mogoče, osnuje stolica za krščansko modroslovje.

Ozirajoč se tudi na to, da se novodobna nevera tudi v našem narodu ne le z učnih stolic temveč tudi po tiskovinah razširja kot posledica znanosti in pameti, izjavljamo, da je neodložljiva dolžnost, da se osnuje poseben list za krščansko modroslovje in apologetiko. Ker pa novodobna navidezna znanost ne skuša uničiti samo krščanskih naukov, temveč tudi temelje človeške družbe maje: zahtevamo, da omenjeni list z ozirom na pismo sv. očeta Leona XIII. z dne 27. januarja 1886 kardinalu kamerlengu, protektorju papeževe akademije za prirodznanstvo, si prizadeva, na jedni strani dokazati, da noben dokazan in gotov vspeh novodobnega prirodznanstva ne nasprotuje krščanskemu nauku, na drugi strani pa v smislu enciklike sv. očeta Leona XIII.: „Quod apostolici muneris“ z dne 28. decembra 1879, „Diuturnum illud“ z dne 29. junija 1881, „Immortale Dei“ z dne 1. novembra 1885 in „Rerum novarum“ z dne 15. maja 1891 pridno razpravlja socialno vprašanje na podlagi krščanskega nauka. V ta namen priporočamo, da prvi katoliški shod češkega naroda voli poseben odsek, kateri začne takoj s pripravami za osnovo češkega lista za krščansko modroslovje in apologetiko s posebnim ozirom na prirodznanstvo in socialne znanosti.

(Konec sledi.)

* * *
Polegla se je nevihta. Nebo je jasno, niti najmanjšega oblaka ni zapaziti na njem. Prijazno se smeje solnce in pošilja zemlji vroče poljube. V sinjem prostoru nad njo pa plava orel in zvedavo mu silijo pogledi v nižavo. Zdi se mu, kakor bi ležala tam doli razklana ladija in v njej mrtvo človeško bitje....

Moje ječe.

Spisal Silvijo Pellico, prevel — a—.

XII.

Tako končal je moj roman z ono revico! Če ne družega, zahvaliti ga imam za kaj prijetne misli nekaj tednov. Pogosto sem bil tužen, a njen glas me je razveselil; pogosto sem se ljutil na ljudi, premisljevalje njihovo podlost in nehvaležnost, začel sem sovražiti vse, a glas Magdalenin me je pripravil in občutil sem sočutje z njimi in jim odpušal.

»O neznana mi grešnica, da bi le ne bila obsojena v hudo kazen! Ali, bodi obsojena v kakršnokoli kazen, da bi se z njo le okoristila in poboljšala in da bi živela in umrla draga in ljuba Bogu! Da bi vendar našla pri vseh, ki te poznajo, sočutje in spoštovanje, kakoršno si našla pri meni, ki te nisem poznal! Da bi vdihnili vsakemu, kdor

te bo videl, potrpežljivost, milobo, poželenje po kreposti, zaupanje v Boga, kakor si je vdihnili onemu, ki te je ljubil, ne da bi te bil videl. Moja domišljija se lahko moti, ko si te predstavlja lepega telesa, a duša tvoja, tega sem gotov, bila je lepa. Tvoje tovarišice govorile so kosmato, a ti sramežljivo in uljudno; one so klele, ti si hvalila Boga; one so se prepirale, ti si mirila njihove prepire. Ako ti je kdo podal roko, da bi te potegnil s poti sramote, ako ti je nežno skazal kako dobroto, ti posušil tvoje solzé, vse tolažbe naj pridejo nadnj in nad njegovih otrok otroke!

V ječi poleg moje bilo je zaprtih več moških. Tudi te sem slisal govoriti. Eden med njimi presegal je drugove z vglodom, ne morda finejšim vedenjem, ampak večjo z zgovernostjo in predrznostjo. Govoril je, kakor strgan dohtar. Zapovedujočim glasom in mogočno svojo besedo ošteval in ukazoval je prepirajočim se mir in molk, zapovedoval jim je, kaj naj mislijo in čutijo; ti so mu sicer začetkoma malo nasprotovali, na zadnje ga pa le ubogali.

Reveži! niti enega ni bilo med njimi, ki bi bil znal olajšati neprijetnosti ječe, kazaje kak blag občutek, malo vere in ljubezni!

Glavar teh sosedov me je pozdravil in jaz sem mu odgovoril. Vprašal me je, kako preganjam to »prokleto življenje«. Rekel sem mu, da nikako

življenje, ako bi prav bilo žalostno, ni za-me prokleto, in da se moramo truditi do smrti, preskrbeti si vživanje veselja, koje nam vzbuja premisljevanje in ljubezen.

»Razložite, kako to mislite, gospod, razjasnite nam natanko vse.«

Razložil sem jim bolj natanjko, a niso me umeli. In ko sem si po nekaj umetnih, pripravljalnih ovinkih upal kot za vzgled namigniti na srčna čutila, koja je bil vzbudil v meni glas Magdalenin, začel se je glavar grozno krohotati.

»Kaj pa je, kaj?« vpili so njegovi tovariši. Brezčutnež povedal jim je z vsemi mogočimi pretiravanji, kar sem mu bil povedal, jaz pa sem ostal norec.

Godi se v ječi, kar med svetom. Onim, ki mislijo, da je največja modrost, jeziti, pritoževati se, in zasramovanje vsega, zdi se neumen, kdor goji sočutje in ljubezen, ako se išče tolažbe v lepah podobah domišljije, ki časte človeštvo.

XIII.

Pustil sem jih, naj se smejo in nisem jim odgovoril ni besedice. Dvakrat ali trikrat so me še nagovarjali, jaz pa sem molčal.

»Gotovo ga ni več pri oknu — gotovo vleče na ušesa sapo Magdalenino — naš smeh ga je razžalil.«

Politični pregled.

V Ljubljani, 14. avgusta.

Levica. Socijalistični kurz na Dunaju je popolnoma zbehal glavno židovsko glasilo „Neue Freie Presse“. Vidi se jej očitno, da se boji, da židovski interesi ne pridejo v nevarnost. Britko toži, kako da nemška levica nič ne dela, dočim druge stranke, zlasti pa krščanski socijalisti močno delajo. Levica zgublja mandat za mandat, dočim druge stranke pridobivajo. To je naravno, ker levičarski poslanci nimajo nobene zveze z volilci, ob parlamentarnih počitnicah živé v letoviščih, volilec pa niti ne poroča. Hudo se togoti dunajska židinja nad nemškimi nacionalsci, ki povsod le združbe delajo. Skojujejo le liberalcem, Slovanom pa niso še jednega mandata odtrgali. „N. Fr. Pr.“ je stvari narisala precej v resničnih barvah, le tega ni povedala, zakaj liberalci ne sklicujejo volilnih shodov. Bojé se namreč volilcev, ki se ne strinjajo s poslanci, ki zastopajo v prvi vrsti židovske koristi.

Davčna reforma. V finančnem ministerstvu baje že izdelujejo predloge o preosnovi hišne razredarine in najmarine. Vlada misli tudi tukaj uvesti progresivno sistemo, da bodo bogatinje razmerno več davka plačali.

Ogerska vlada se tudi že boji socijalističnega gibanja. Iz Budimpešte je iztirala urednika necega delavskega lista, da tako naredi konec njegovemu delovanju. S toliko proslavljeno ogersko svobodo se to pač malo strinja, ali svoboda velja na Ogorskem le za židovske liberalce. Dne 19. t. m. bode v Budimpešti 70 delavskih shodov, na katerem se bode govorilo o tem, kako se ravna z delavci na Ogorskem.

Bolgarija. Komaj je odstranjen Stambolov, že se kaže nasprotje mej ljudmi, ki so sedaj dobili krmilo v roke. To nasprotje bode tem hujše, čim bolj bode molčal Stambolov. Stojilov želi boljših odnosa z Rusijo, Radoslavov in Tončev sta pa odločno proti temu zblizanju z Rusijo. Poslednja dva imata precejšnjo stranko za seboj, in se zaradi tega Stojilov na nje mora ozirati. Razširila se je bila novica, da novo sebranje pošlje deputacijo v Rusijo prosit carja, da prizna kneza. Ta misel se je rodila v vladni stranki. Radoslavov in Tončev sta pa prisilila, da se je vladni list „Svobodno Slovo“ izjavil, da sebranje nima pravice odpravljati take deputacije. V Plovdivu pa so začeli Radoslovova pristaši izdajati list, ki bode pisal proti zblizanju z Rusijo. Ta časopis se pritožuje čez uradnike, da pospešujejo rusofilstvo in delajo proti Radoslovova pristašem. Jednega uradnika ovaja, da agituje proti knezu. Ta list bode pač precej pripomogel do večjega razkola v vladni stranki.

Belgijski katoliki so nekoliko složnejši nego je liberalcem po volji. Sporazumeli so se že skoro popolnoma o programu za bodoče volitve. Glavne točke konservativnega programa so: 1. Braniti hočejo vero, domovino in lastnino; 2. zasebnim šolam morajo se dati popolnoma jednake pravice z državnimi do državnih podpor; 3. razširi naj se varstvo za delavce;

Tako so se zgovarjali nekaj časa, dokler ni glavar onim, ki so se norčevali iz mene, zapovedal, da naj molče.

»Tiho, psi, ki ne veste, kaj za vraga govorite. Naš sosed ni tak osel, kot vi mislite. Vi niste zmožni, da bi kaj premišljevali. Jaz pa se sicer zakrohutam, potem pa premišlujem. Mi smo tako neumni, kot vsi navadni potepuhi. A malo več veselja, malo več ljubezni, malo več vere v dobrote nebes, kaj mislite, česa znamenje je to?«

»Sedaj, ko sem i jaz premislil«, odgovoril je nekdo, »zdi se mi, da to kaže, da je malo manjši potepuh.«

»Dobro«, kričal je glavar, »to pot imam vendar zopet malo spoštovanja pred tvojo bučo.

Nisem se posebno povzdigoval, ko so me imeli samo »malo manjšim potepuhom« nego sebe; vendar pa sem občutil nekako veselje, da so se ti nesrečneži preverili o važnosti gojenja dobrototnega mišljenja.

Premaknil sem okno, kakor bi se bil povrnil. Glavar me je poklical. Oglasil sem se, ker sem upal, da hoče modrovati po moje. Motil sem se. Podlost prepodi resne misli: ako jo razsvetli blaga resnica, zamore jej dati za trenotek prav, a takoj potem obrne se od nje ter ne želi več resno pečati se ž njo in začne dvomiti o tej resnici in se iz nje norčevati.

4. davki naj se prevstrojijo; 5. kmetijstvu naj se da potrebno varstvo; 6. okrajša naj se aktivna vojaška služba in zboljša položaj milice. Razine katoliške frakcije le še o tem niso jedine, kakšno stališče naj bi zavzele proti proporcionalni volilni sistemi. O tem se bodo posvetovali na shodu katoliške zveze dne 2. septembra. Želeti bi bilo, da se zjedinijo o tej stvari in potem pojdejo popolnoma jedini v volilni boj. V tem slučaju bi dosegli lepe vspehe tudi v mestih, ker bodo zmerni liberalci in radikaleci drug drugega pobijali.

Kitajska mornarica je po mnenju angleškega kapitana Langa ravno tako dobra, kakor japonska. Največja napaka na Kitajskem je ta, da se mornarica in vojna ne čislata, ampak prezirata, na Japonskem je pa ravno narobe. Mej kitajskimi častniki tudi malo primanjkuje kolegijskega duha. Izvežbane vojne imajo Kitajci malo, ali kitajski vojaki so dobri strelec. Lang misli, da Kitajci umikajo svojo mornarico, ker čakajo ugodnega časa, naposled bodo pa Japonce dobro otepli. Sicer pa Kitajcev ni tako lahko ugnati. Njih ladije in utrdbe so dobre, ljudij pa imajo, da se lahko bojujejo sto let. Japoncem bi pa kmalu jelo primanjkovati ljudij, ko bi se vojna raztegnila. V Japan pa Kitajci ne pojdejo, vzeli bodo Japoncem le Loochooske otoke in jih pognali s Koreje.

Cerkveni letopis.

Petindvajsetletnica.

»Na Gorenjskem je fletno. — So visoke gore, — So bistrí studenci — Pa bele ceste.« To je resnično, da je lepo na Gorenjskem. Posebno lepo je tedaj, če človek v društvu dragih součencev obhaja spomin važnega dogodka svoje mladosti, spomin dneva, ki je odločilen za vso prihodnost. Petindvajset službenih let je siguran znak, da je polovica življenja že davno minola. Toliko ljubši pa so trenutki, ko se po mnogih letih snidejo prijatelji jednega srca, jedne duše.

Dne 6. avgusta izloži nas devet součencev popoldanski vlak na radovljiški postaji, deseti nas tam čaka, kličeč nam »dobro došli in z menoj v Mošnje«.

V radovljiškem župnišču se skupno poklonimo bivšemu svojemu profesorju, sedaj stolnemu proštu, milostljivemu gosp. dr. Leonardu Klofutarju. Čestita nam visoki gospod za srebrno mašo, želi pa tudi, da nas Bog jednako kakor njega ohrani zdrave in čvrste za zlato mašo.

Odpeljemo se z brhkimi konjiči in kmalu smo v prijazni, mirnotih dolnici, kjer ležé Mošnje. Pozdravljajo nas topiči, namen prirodu pové lep slavalok pred župniščem, glaseč se:

ValDe eXVLteMV s CoLLegae
In VoIVo IVbILaeo.

Drugi dan opravimo v župni cerkvi sv. mašo zadušnico za tri umrle součence, in se na to podamo k Mariji Pomagaj na Brezjah. Mogočni strel naznanja naš prihod, ljudstvo nas pozdravlja veselo in spoštljivo, iznenadita nas dva lepo ozaljšana slavaloka. Prvi stoji pred cerkvenim vhodom in je namenjen vsem jubilantom:

Vprašal me je torej, ako sem radi dolgov v ječi.

»Ne.«

»Morda ste toženi goljufije? Po krivem toženi seveda?«

»Tožen sem nekaj popolnoma drugega.«

»Stvari, ki se tičejo ljubezni?«

»Ne.«

»Radi umora?«

»Ne.«

»Karbonarije.« *)

»Tako je.«

»Kaj pa so prav za prav ti karbonariji?«

»Poznam jih tako malo, da vam ne morem povedati ničesar.«

Čuvaj naju je prekinil, zelo razsrjen in ko se je izkričal nad mojimi sosedi, obrnil se je k meni z resnobo — ne buriško, no učeniško ter rekel: Gospod, sram vas bodi, da se razgovarjate z vsakim človekom! Ali ne veste, da so to tolovajji?

Zarudel sem in zopet sem zarudel, ker sem bil zarudel in zdelo se mi je, da kaže, kedor govori z vsakim človekom, ki je nesrečen, bolj dobro srce nego krivdo.

(Dalje sledi)

*) Bilo je tajno društvo, koje glavni smoter je bil zjediniti Italijo v jedno državo.

Vso slavo, VeseLospoV VeCneMV

BogV o pet In DVaIselLetniICI.

Drugi slavalok je čestitka župljanov domačemu dušnemu pastirju:

Let presrečnih pet in dvajset

Ste kot mašnik preživeli.

Duš obilo ste rešili,

Za nebesa pridobili.

Z vami dan's v veselju zbrani,

Zvesti smo tud' mi farani.

Srečno naše je vošilo:

Bog Vam daj še let obilo!

Z vlakom pride najstji součenec in na t. se je vršilo cerkveno opravilo s slavnostnim govorom, slovesno sv. mašo in z zahvalno pesmijo. — Skupni obed smo imeli v Mošnjah. Prišlo je mnogo pozdravov; najljubši nam je bil pozdrav in čestitka prevzvišenega gospoda knezoškofa, kateremu smo bili brzojavnim potom naznanili svoje visoko spoštovanje in sinovsko udanost. — Napitnice, zlasti na svetega Očeta, na pravitlega cesarja in preljubljenega knezoškofa so bile sprejete navdušeno, kakor tudi predlog, da se zopet snidemo za pet let.

Hitro, le prehitro je prišla ura ločitve, sežemo si v roke in s krepkim »z Bogom, na svidenje« nas zapusti četvorica, drugi ostanemo, da se prihodnji dan odpeljemo na Bled.

Konečno bodi srčna zahvala vrlim župljanom v Mošnjah, zlasti Brezjanom za lepi in prijazni sprejem, tako tudi pevkemu zboru za izborni petje pri službi božji.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 14. avgusta.

(Lepa slovesnost v stolnici ljubljanski.) Redka slavnost praznuje se jutri v ljubljanski stolni cerkvi. Dva prečastita stolna kapitularja praznujeta jutri svojo zlato mašo kanonik-senior Anton Urbas ob 6. uri zjutraj, prelat dr. Andrej Čebašek pa ob 10. uri. Pri prvi veliki maši se poje na koru: Tantum ergo, zložil P. Aug. Hribar, Horákova maša, ofertorij, zl. J. Gänstachs, gradual in Tedeum, zl. A. Foerster; pri drugi pontifikalni maši: Hahnova maša, ofertorij, zl. Jos. Krejči, gradual in Te Deum, zl. A. Foerster. — Kot vzgled duhovnik, učen pisatelj in mnogoletni stolni župnik kot mož preblagega srca in dobrih rok vživa preč. g. kanonik Urbas neomejeno spoštovanje vseh, ki ga poznajo, in gotovo se nam pridružijo ta pomenljivi dan vsi, da preč. zlatomašniku skupno izražamo svoja iskrena voščila, da ga mili Bog nam ohrani tudi kot zlatomašnika še mnoga leta. — Jednaka voščila izražamo pa tudi preč. prelatu dr. Andreju Čebašek-u. Poleg kanonikov Jerana in Zamejca in žal prerano umrlega Kosarja je dr. Čebašek jeden tistih že redkih slovenskih mož, ki so kumovali pri preporodu slovenskega naroda od l. 1845. pa do današnjega časa, ki so vzbujali v narodu našem drnajočo katoliško zavest in oživljali z besedo, s peresom in vzlasti z vzgledom katoliško življenje, ki so starim Kranjcem klicali v spomin, da so Slovenci, da imajo mogočne brate med Slovani, da naj se torej zavedajo kot narod ter naj kot taki tudi neumorno delujejo za vsestranski narodni napredek, ki so vsikdar visoke dvigali domoljubno avstrijsko zastavo lubezni in udanosti do presvetle habsburške redovine in do prelepe naše države. Na odličnem mestu med temi možmi bil je vedno prelat dr. Andrej Čebašek. Kot bogoslovni profesor, kot mnogoletni vodja semeniški pridobil si je neminljivih zaslug za vzgojo naše duhovščine, katero je vzlasti vnmel za bogoslovne vede ter v njej budil ljubezen do katoliške cerkve, do rimske stolice, ki je tem iskreneja in stalnejša, čim bolj ju spoznavamo. Kot pisatelj in govornik segal je gospod zlatomašnik tudi mej narod sam, ter ga vnmel z apostolsko gorečnostjo za vero in versko življenje. Radodarnost svojo kazal je pri vsaki priliki in kjer koli je nesreča zadevala rojake, povsod je bil tudi on z darom na svojem mestu, za dijake napravil je ustanovo, zlasti pa je povodom svoje zlate maše mnogo daroval v dobre namene v »zahvalo Večnemu da mu je milostno dodelil obhajati zlato mašo.« Med drugimi darovi omenimo samo krasni lesteneec, katerega je na njegove stroške za stolno cerkev okusno izvršil pasar J. Kregar. Posebej še omenimo velikih zaslug, katere si je pridobil dr. Čebašek za katoliški shod kot načelnik pripravljalnega odbora. Bil je tedaj zelo bolehen, a vskjub temu neumorno delaven. Veseli pa omenjamo, da kakor se po kat-

shodu pomlaja in krepki katoliška ideja v Slovenih, tako se je ž njo vred pomladil in okreplil prečastiti zlatomašnik. Da tako ostane tudi v prihodnje, to je želja naša in mnogoštevili njegovih častilcev!

(Gimnazija v Kranju.) Učni jezik na novoustanovljeni kranjski gimnaziji bode v 4. nižjih razredih slovenski v višjih nemški. Ko bode gimnazija osemrazredna, poučevali bodo jeden vodja katehet in 11 profesorjev. Zavod bode vzdrževala država, mestna občina pa mora do pričetka šolskega leta 1896-97 zgraditi gimnazijsko poslopje, v katerem bodeta stanovala vedja in šolski sluga. Poleg tega je občina obljubila skrbeti za vzdrževanje poslopja in kurjavo, ter ukreniti vse potrebno da bodo dijaki dobivali poštena stanovanja. Da se razbremenijo ljubljanska gimnazija, bode dež. šol. svet določil meje okrajev, iz katerih se bodo dijaki vsprejemali v kranjsko gimnazijo.

(Presvetli cesar.) je daroval 10.000 frankov za revne družine v Carjemgradu, ki so vsled potresa imele veliko škodo.

(Najvišji darovi.) Presvetli cesar je gasilnima društvoma v Št. Petru in v Črnem Vrhu daroval po 100 pld., za popravo župnijske cerkve pri svetem Gregorju 50 gld.

(Umrli) je na Ptujem dne 12. t. m. veleč. g. Matija Modrinjak, konz. svetnik, inf. prošt, nadžupnik in dekan ter vitez reda železne krone III. vrste. Rodil se je 22. jan. 1824 v Središču ter bil 25. julija 1847 v Gradcu posvečen v duhovnika. Pogreb je bil danes popoldne. N. v m. p!

(Iz Marijinega Celja.) dne 12. avgusta. Kakor lani tako je tudi letos vse polno Slovencev v Marijinem Celju. S posebnim vlakom se jih je bilo pripeljalo skoro 1000. Huda je bila pot, ker je bilo skoro boljše peš hoditi, kakor pa voziti se na nepokritih kmečkih vozovih; vendar je vsakemu zasijalo oko, ko je po hudem trpljenju ugledal prijazni obraz naše skupne matere. Kakor vedno občudovali so tuji gosti tudi letos lepo naše narodno slovensko petje. Ze na potu so čvrsto prepevale štajerske Slovenke, v cerkvi sami pa se je glasila slovenska pesem pozno v noč in v nedeljo so vztrajale pevke ves dan. Marsikateri tujec mi je že pripomnil: „Občudovanja vredna grla pa imajo Slovenci, ne slovó zaman za rojenega pevala!“ Vrhunec našega slavlja je bil dopoldne v nedeljo, ko smo poslušali tudi prekrasni slovenski govor. Bog daj, da bi bili molili romarji v vse one namene, katere je našteval govornik! Štajerski romarji so tudi brzojavno pozdravili svojega vladiko dr. Napotnika. Še nekaj zanimivega! Radoveden sem bil, je-li je kaj pomagalo, da je tožil nekdo v „Reichspošti“, češ, da tega lista ni dobil v nobeni gostilni. Šel sem navlašč zato v tri gostilne, ravna se po nasvetu „Reichspošte“ zahteval ta list, in glej, povsod so mi jo podali! Seveda sem povsod isto številko moral vestno študirati, da vstrežem! Pa take muke niso neprijetne! — Kako je po družih gostilnah v Marijinem Celju, ne vem, ker ni časa, da bi vse obšel. Mislim pa, da je prav tako, ker se mi poskus v treh slučajih nikdar ni ponesrečil. Agitacija taka, kakoršno zahteva vedno „Reichspost“, torej ni napačna!

(Red službe božje na božji poti svet. Roka v Dravljah) pri Ljubljani. Na Veliki Smaren popoldne ob 5. uri pridiga in litanije. — Na sv. Roka dan ob 5. uri zjutraj pridiga slovesna sv. maša z blagoslovom — potem več tihih sv. maš. Ob 9. uri pridiga in velika sv. maša z blagoslovom. Popoldne ob 5. uri litanije. V nedeljo po sv. Roku trikrat sv. opravilo — ob 6. uri zjutraj — ob 10. uri pridiga sv. mašo — popoldne litanije ob 5. uri. — Ljubljančanje pridejo v ponedeljek po nedelji svetega Roka.

(Tat v cerkvi.) Iz Spodnje Idrije se nam poroča: Dobro je vedel tat, da je treba izprazniti cerkveni nabiralnik. Zato se je dal zapreti dne 12. t. m. v cerkev in je po noči odnesel iz nabiralnika denar. Odprl je varno s kosom železa, Nabiralnik ni bil dalje časa izprazen, zato je rokavjač dobro opravil. Pušico je tudi izpraznil. Druzega se ni dotaknil, nekaj krajcarjev „za seme“ je še pustil. Zendarmerija ga zasleduje.

(Novi provincijal oo. jezuitov.) Jezuitski general je rektorja v Kalksburgu, o. Fr. Wittmanna, imenoval provincijalom avstrijske provincije.

(Poročilo) se je v soboto g. dr. A. Rogina, c. kr. sodni pristav na Vrhniki, z gospico Matildo Ogoreutz-ovo iz Novega Mesta.

(Naprave in poprave pri cerkvi in župnišču.) S Cerkna se nam poroča: Naša farna cerkev svete

Ane, ki se odlikuje vzlasti po velikosti in prostornosti memo drugih, dobila je zadnji čas marsikaj, kar jo bo tudi krasilo in dičilo pred drugimi. Tako se je na mestu, kjer je stala stara zakristija, vzdignila čisto nova, ki je cerkvi primerna in dovolj prostorna. Ne bilo bi prav, ako bi pisal te vrstice, zamolčal spretnega tukajšnjega zidarskega mojstra Petra Bevk-a, ki je završil zares lično in prepotrebno delo. Presbiterij, ki je bil prej tesen, zamazan, sploh zanemarjen, dičijo sedaj nove stopnice s hotaveljskega domačega marmelnja, kakor tudi tlak iz dunajskih „šmot-skodelj“. Kakor se je pri zidanju zakristije ponesel P. Bevk, tako si je sklesal hvalo kamnosk. domačin Jak. Kokelj. Ne zapaziš namreč na stopnicah onih neravnostij, ki se kažejo včasih še na svetovnoznanih nabrežinskih izdelkih. Delo je kakor vltito in samo hvali mojstra. Po geslu: „Svoji k svojim“, dali smo pa tudi mizarškemu mojstru, Štefanu Kokelj-u iz Novakov, priložnost pokazati svojo spretnost. Naredil je namreč prekrasne sedeže v presbiterij, kojim nasproti na apostolski stranki stoji v istem slogu preokusno izdelana kredenca. S tem delom se res sme ponašati mojster, kakor smo tudi mi ponosni nanj. Pač resnične so besede Vodnikov: „Za uk si prebrisane glave“. Le žali Bog, da spi še toliko nepoznanih talentov! Budimo ljudstvo k molitvi in delu, tako skrbimo gotovo najbolje za obstanek in bodočnost milega nam naroda! Slava torej vrlim trem mojstrom! Pa tudi župnišče je vse nekam praznično mimo prej. Krog in krog bilo je vse precej razpalo, zapuščeno in po hodiščih je trava rastle, kakor v logu. Ves drugačen prizor nuj se ti sedaj. Prihliče je vse prenovl eno, vrt z novim zidom ograjen. Za res le čuditi se je, kako se more stara reč tako okusno pretvoriti.

(Nemški »schulverein«.) V nedeljo so imele podružnice nemškega »schulverein«-a za vzhodno Češko v Trutnovu shod, na katerem so se bratili Nemci raznih političnih bārev. Znani dr. Weitlof je rotil navzoče, naj se zedinijo v boju za »zati-rane Nemce«. »Nobena stranka — pravi veliki prorok — ne smé se odtegovati nemškemu »schulverein«. Niti židje niti antisemitje ne smejo biti izključeni, izven društva naj vsakdo deluje in misli kakor mu drago.« Neki Langer je pozivljaj somišljenike, naj češkemu geslu »Svuj k svemu« odgovarjamo z geslom: »Nemec k Nemcu!« Mej drugimi govorniki se je bil oglasil tudi poslanec dr. Hallwich, ki je rekel mej drugim: »Koalicija ni še dovršila svoje naloge, dokler je sled za Taaffejem... Noben bratski rod v celi državi ne pojmi tako dobro, kakor Nemec na Češkem, kaj pomenijo utrakvistične srednje šole za nemško občino. Toraj čujte nemški možje onostran štajerskih planin — v Celju — da imamo srce in razum za vas v stiski.« — Veselite se torej, nemška gospoda v Celju, mogočen oproda kuje orožje za vas!

(Ogenj.) Dne 4. t. m. je strela udarila v kočo Antona Burnika v Stari Oselici; kočja je zgorela z vsem pohištvo in krmo. Škode je do 400 gld.

(Surovost.) Iz Celja, dne 13. t. m.: Danes malo pred poludnem je celjski mestni policaj na trgu ravno pred mestno hišo, v kateri je policijska stražnica, kmetu, kateri se je nekaj branil ubogati ga, a se mu ni niti najmanjše silo vzprotivil, z golo sabljo zasekal roki, tako da mu je presekal dve veliki žili. Kmeta, kateri je zgubil mnogo krvi — še sedaj se na tlaku poznajo sledovi — odpeljali so v bolnišnico ter je jako nevarno ranjen. Dotični policaj je bil bajé že poprej večkrat kaznovan. In take ljudi ima celjski magistrat v službi zato, da vzdržujejo red! Ljudstvo po mestu in v okolici je jako razburjeno.

(Hrvatska kopališča.) Do 30. julija je bilo v morskem kopališču Cerkvenica 1292 gostov. Protektor nadvojvoda Josip je prepustil kopališki upravi svoj grad za stanovanja mnogim gostom. — V Krapini je bilo do 9. avgusta 1601 oseba. — V Lipiku je bilo do 5. avgusta 1760 oseb.

(Utonil) je 15. junija v Donavi pri Železnih Vratih v Ljubljano pristojni 32letni delavec Karol Rojic.

(Izkopavanja na Dolenjskem.) Vseučiliški profesor dr. R. Hoernes bode na Dolenjskem prečel preiskavati starinske gomile, najpreje v novomeški okolici.

(Od hlapca do milijonarja.) V Št. Pavlu v Ameriki je umrl neki Valentin Blatz v 70 letu starosti. Rojen je bil na Nemškem, ter do 1848. leta delal v raznih pivovarnah na Bavarskem. L. 1848 pride v

Ameriko ter si v dveh letih prihrani 300 dolarjev, za katere si napravi mali pivovar. V teku let je svojo tovarno jako razširil ter si pridobil imetja do 20 milijonov dolarjev.

Društva.

(O nedeljskem shodu delavskega društva) dobili smo daljše poročilo, katero objavimo v prihodnjem listu. Za danes le omenimo, da sta poleg gg. Eržena, Plečnika, dr. Debeveca prav lepo in sprtno govorila tudi odorniki društva podpredsednik Urbančič in zapisnikar Gos-tinčar. Spominjali so se delavci na tem shodu bližnjega rojstnega dne cesarjevega ter mu navdušeni klicali Živio in Slava. — Društvo vsestranski prav krepko napreduje.

(Petindvajsetletnica čitalnice v Cerknem). Piše se nam: Poročali ste že na kratko o 25. slavnosti naše čitalnice. Prosim Vas, vsprejmite še naslednje natančnejše podatke: V nedeljo, 5. avgusta obhajala je tukajšna narodna čitalnica svojo 25letnico. Smelo trdim, obhajala jo je dostojno, zares posnemanja redno. Isti dan dala si je blagosloviti prelepo novo zastavo. Na jedni strani leskeče se geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“; na drugi jo pa krasí slika sv. bratov Cirila in Metoda. I umetnika i umetnico hvālí delo samo! Blagoslovil jo pred slovesno sv. mašo preč. g. dekan. Dvanajstero belo oblečenih deklic spremljalo je zastaro ter jej bile družice, za botro pa blagorodna gospa Ravnikarjeva. Prelepo, izbrano petje pred in po blagoslovljenju spremljalo je veličastni obred. Govor imel je preč. gospod dekan sam, govoreč o ljubezni do Boga in do bližnjega, po našem starem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja“. Po slovesni sv. maši bil je skupen obed pri g. Petru Jurmanu, ki se je ta dan s svojo prijaznostjo in postrežljivostjo prikupil vsem gostom. Omenjati mi je še posebej, da isti ne trpi v svoji gostilni razupitega plesa. Spremlja ga pa tudi očevidno blagoslov Božji. Kar pa s ponosom društvu na čast zabilježim je to, da se je vdeležilo korporativno i popoldanske službe Božje. — K večerni veselici, ki je obsezala jako raznoličen vspređ, došlo je še na večer mnogo gostov od blizu in daleč. Seveda bratovski Goreci dospeli so društveno že zjutraj, pod vodstvom g. skladatelja Laharnerja. Ziveli! Slava pa tudi mnogobrojnim gostom iz Idrije in Prifare! Z združenimi močmi delujmo za blagor naroda po starem našem geslu, in sadovi ne izostanejo. Vse točke vršile so se zares ročno in točno. Slavo so si spletli zopet pevci pod spretnim vodstvom neutrujenega g. Ant. Kosmača. Isti imel je tudi prelep slavnosten govor. Le naprej, pevci, zakaj: „Kjer pesem mila se glasi, sovraštvo, mržnja tam beži!“ Mej posameznimi točkami svirala je godba c. kr. rudokopa iz Idrije prav ljubke komade. Po dokončanem vspredu bila je prosta zabava, opomnim v čast društvu in Cerkljanom: brez plesa. Ali ne, vrlí društveniki, da ste bili zares židane volje, pa brez onega pregrešnega, neotesanega direndaja, ki blati in spodkopuje narodno srečo?! Je le smešno! Morda jih je kje v društvu mej 100 udi borih deset, ki so z omiko še tako za gorami, da se jim zdi lepo, bistveno, prepotrebno ono opično skakanje in zavoljo teh trpi prvič: ugled celega društva in drugič se zavoljo takih mladičev dolgočasi devetdeset postavnih mož! In vprašam slednjič, kako naj se udeležuje takih veselí njihov dušni pastir: katoliški duhovnik!? Slava torej društvu, ki je pokazalo ta večer, kaj zna in premore, omikan Slovenec tudi v Cerknem. Tako delajmo i v bodoče: pošteno, omikano in olikano in — koga se nam je bati! Kdor ne prisega na geslo: „Vse za vero, dom, cesarja, ta matere ne časti!“ Kdor pa matere ne časti, ta matere vreden ni! Govor za govorom, napitnica za napitnico donela je v krasen večer. Z navdušenim ploskanjem in živio-klici pozdravljalo je občinstvo govornike. Vzlasti je kar očaral ta večer s svojo duhovito in prikupljivo zgovornostjo vse goste g. Alojzij Ravnikar, neumoren predsednik hranilnici in posojilnici. Njemu in blag mu soprogi kličemo: „Slava in hvala!“ Dal Bog, da bi vam mogli tudi kaj vselega posebnega sporočiti o slavnosti, ki se bo vršila 18. avg. Učiteljska zaveza namerava namreč ta dan vzdati slavnemu matematiku, vitezu Močniku spominsko ploščo. Zares Cerk-ljani smete ponosni biti na takega rojaka! Zato pa tudi v dejanju pokažite, da znate ceniti zaslužene može!

Telegrami.

Razstava v Levovu.

Levov, 14. avgusta. Cesar pride dne 7. septembra v Cieczow ob 6. uri 10 min. zjutraj in bode tukaj posebno slovesno pozdravljen. V Levov pride ob 10. uri 35 min. dopoldne. Po slovesnem pozdravu na kolo-dvoru se odpelje v rezidenco.

Levov, 14. avgusta. Včeraj dopoldne je prišlo kaci 100 Ogrov in na Ogorskem bivajočih Poljakov na razstavo. Na kolodvoru bili so slovesno vsprejeti. Budimpeštanski magistratni svetnik Csondoees je naglašal, da Mažari niso prišli samo, da pokažejo bratsko

ljubezen, temveč da se v bodoče s Poljaki še tesneje zvežejo.

Kolera.

Dunaj, 13. avgusta. V poslednjih 48 urah jih je v Galiciji 137 zbolelo in 74 umrlo za kolero. V Zaleszczykih ni 12. in 13. nobeden zbolel. V Bukovini jih je pa 36 zbolelo in 21 umrlo.

Lüttich, 13. avgusta. „Gazzeta de Luech“ trdi, do je včeraj tukaj 20 ljudi zbolelo za kolero, več že umrlo.

Kraljevec, 14. avgusta. V Niedweizenu jih je 45 zbolelo za kolero in 15 umrlo.

Vojska na Koreji.

London, 14. avgusta. Japonci so v petek napali utrdbo Arthur in mesto Wej-haj-vaj. Japonska mornarica, ki je Kitajce napala je štela 26 ladij. Koliko je bilo mej njimi vojnih ladij, se nič ne poroča. Kitajskega brodovja ni bilo pri tem boju. Ladije so dale kacij 50 strellov, potem so se pa umaknile. Škode niso nobene napravile.

Pariz, 14. avgusta. Admiralitetska ladija francoske divizije v vzhodni Aziji je odšla iz Jokohame v Hakodato v severnem Japanu.

Levoy, 13. avgusta. Rokodelski shod je sklenil, da se osnuje zveza rokodelskih društev v Galiciji. Armensko katoliški nadškof je shod nagovoril in naglašal dobroto cesarjevo, pod katerega žezlom Poljaki lepo napredujejo.

Ostrogon, 14. avgusta. V občini Kesz-tolcz so se zaradi prodaje nekaj zemljišč rudarski družbi v rudarske namene uprli kmetje, in zahtevali, da se prodaja prekliče. Ker žandarji niso bili zadosti, so se poklicali vojaki, da so naredili red.

Budimpešta, 14. avgusta. Včeraj začel se je mizarski štrajk, katerega se pa udeležujejo le stavbeni in tovarniški mizarji. Vseh štrajkovcev je kacij 1500.

Bremberg, 14. avgusta. Včeraj po noči je v Labišenu gorelo. Jedna ženska in trije otroci v starosti 18, 16 in 14 so zgoreli.

Sredeo, 14. avgusta. Govori se, da je že pripravljen dekret, s katerim se razpusti sobranje in razpišejo nove volitve na 23. dan septembra.

Berlin, 14. avgusta. Včeraj je nekdo pobegnil, ko so ga hoteli prijeti. Ustrelil je šestkrat mej ljudi, ranil je dva kriminalna uradnika in več civilnih oseb. Pozneje so ga le prijeli. Ime mu je Schewen.

Rim, 14. avgusta. Včeraj se je s kraljevim dekretom odpravilo obsedno stanje na Siciliji.

Madrid, 14. avgusta. Hud vihar je v madridski in ciudad-realski pokrajini razsajal. Poškodoval je več sel. Kacij 100 oseb je ranjenih.

Lima, 13. avgusta. Vso deželo vznemirjajo manjše skupine vstašev in motijo trgovino in poljedelstvo. Najhuje je v severnih pokrajinah.

Tuji.

10. avgusta.

Pri **Stonu**: Grof Anton Pace, Zhuber pl. Okrog, Joksč z Dunaja. — Candelari, Faber, Högnigmann, Schober, Erras, Maffei, Krelja, Mitis iz Trsta. — dr. Schmidinger iz Prage. — Beyer iz Wels-a.

Pri **Mallcu**: Wenghart, Janosch, Wirth, Schäffer, Gerber z Dunaja. — Mihelus, Degiovani iz Trsta. — Schulhy Černy, Lebenhart, Fürst iz Prage. — Aal iz Norimberka. — Kovačič iz Zagreba. — Schmelzer iz Gradca. — Scheibner, Kremsier, Szantó iz Budimpešte. — Löbl iz Brna. — Letiš iz Opatije. — Moschok Lugoszy iz Varaždina. — Pavlovič iz Belgrada. — dr. Bazarig in Bartelme z Reke. — Franc Bartelme iz Kočevja. — Cathrein iz Kolonije. — Rajčević iz Vipave. — Bele iz Novega Mesta. — Jugovic s Krškega. — Lapajne iz Idrije.

Pri **bavarskem dvoru**: Gratzer iz Ljubna. — Bamber iz Judenburg-a. — Henrich z Dunaja. — Marzini, Peerz iz Gorice. — Strohmayr iz Gradca. — Samide iz Stare Loke. Pri **Južnem kolodvoru**: Ant. Lehner, Karol Bulek iz Kapošvara. — Andri iz Pulja. — Schmid iz Debrečina. Danilof iz Ljubna. — Schäfer iz Trsta. — H. Demmin iz Dessau-a.

Pri **avstrijskem caru**: Vitez Fröhlich pl. Lichtenwald, Kos iz Bohinja. — Strauss iz Gorice. — Wallisch z Dunaja. Jeglič od Sv. Križa.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
	opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu		
7. u. jut.	737.9	9.8	brezv.	megla	23.0
13. u. pop.	734.1	21.4	sl. zapad	oblačno	dež
9. u. zveč.	732.0	15.3	sl. zapad	"	
Srednja temperatura 15.3. za 4.1° pod normalom.					

Tržne cene v Ljubljani

dné 14. avgusta.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	6 10	Speh povojen, kgr.	64
Rež,	4 60	Surovo maslo,	78
Ječmen,	4 60	Jajce, jedno	2
Oves,	6	Mleko, liter	10
Ajda,	6 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	5	Telečje	62
Koruza,	6	Svinjsko	64
Krompir,	2 14	Kostrunovo	36
Leč,	10	Piščanec	35
Grah,	10	Golob	17
Fižol,	8	Seno, 100 kgr.	1 60
Maslo, kgr.	92	Slama, 100	1 42
Mast,	68	Drva trda, 4 kub.m.	6 30
Speh svež,	58	" mehka, 4 " "	4 80

421 1

Pretužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je danes po kratki, mučni bolezni umrl moj iskreno ljubljeni sin

Milan

učenc IV. razreda ljudske šole.

Pogreb dragega rajncega hode v sredo 15. avg. pri sv. Križu nad Jesenicami.

V Planini, dné 13. avgusta 1894.

Anton Razinger,
mestni učitelj.

Zahvala.

Vodstvo družbe moške in ženske šentpeterske podružnice sv. Cirila in Metoda šteje si v prijetno dolžnost, izre-
kati tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo vsem onim, ki

so na katerikoli način pripomogli k sijajnemu vspehu 12. t. m. vsrviše se veselice, zlasti pa darovalcem krasnih dobikov, prečast kuratu g. Koblarju za izvrstni slavnostni govor, gospodici Hočevarjevi za lepo deklamacijo, pevskemu društvu »Ljubljana« za prijazno sodelovanje, katoliški in narodni tiskarni za brezplačni tisek in litijski podružnici za prijateljski poset.

Načelnistvo.

Zahvala.

Spoštovani gospod Josip Gerber, knjigotržec v Ljubljani, podaril je za našo revno šolsko mladino 500 lepopisnih zvezkov. Za ta dar izreka toplo zahvalo in »Bog povrni!«

Frančišek Ka. Trošt,
nadučitelj na Igu.

Konkurz.

Na imenje Valentina Prijatelja, trgovca in posestnika v Gabrovki (okr. Litija). Konkurni komisar je dež. sod. svetnik Iv. Nabernik in konkurzne sklade upravniki notar Luka Svetec, oba v Litiji. Shod upnikov dné 17. avgusta, zglasbe za terjatve dné 9. septembra in likvidacijski rok dné 15. septembra.

Agrarske operacije.

Razgrnitev načrta o nadrobni razdelbi »Pšate«. Načrt o nadrobni razdelbi v katastralni občini Dol ležečih parcel št. 537 in 538 bode od dné 12. avgusta 1894 do vštete dné 26. avgusta 1894 v občinski pisarni na lhanu razgrnen na vpogled vsem udeležencem. Načrtova obmejitev s kolci in njegovo pojasnjevanje po c. kr. krajnem komisarju gosp. Margheriju se je že vršila. Neposredno, kakor tudi posredno udeleženi morajo svoje ugovore zoper ta načrt v 30 dnéh, od prvega dneva razgrnitve dalje, t. j. od dné 12. avgusta 1894 do vštete dné 11. septembra 1894 pri krajnem komisarju vložiti pismeno ali dati ustno na zapisnik.

Ravnokar je izšlo v obliki knjižice znamenito

Apostolsko pismo
sv. očeta Leona XIII.

obsejajoče 16 strani male osmerke. —
Komad stane 5 kr., 100 komadov vkupe
4 gld., 200 komadov samo 7 gld.

Naročila vsprejemata Katol. Tiskarna
in Katol. Bukvarna v Ljubljani.

Leopold Tratnik
prej M. Schreiner,
pasar in zlatar,
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27,
priporoča prečastiti duhovščini, cerkvenim predstoj-
nikom in slav. občinstvu svojo
najstarejšo in najboljšo urejeno delavnico
za izdelovanje različne

cerkvene posode in orodja.

Vsakatero naročilo izvrši kar možno hitro natančno po cerkvenih pravilih in lepih vzorcih v raznih slogih. — Na željo prečast. in spošt. naročnikov pošlje načrte ali že izgotovljene predmete rad vsakomur na ogled.

Staro blago popravi, prenovi, pozlati, posreabri in poniklja po najnižji ceni. 311 26—12

„THE GRESHAM“
zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo: Dunaj, Giselastrasse 1,
v hiši društva.

Podružnica za Ogersko: Pešta, Franz-Josefplatz
št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1892 frankov 125,305.151
Letni dohodki premij in obresti dné 31. decembra 1892 „ 22,840.056
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v
dobi društvenega obstanke (1848) „ 271,905.620
V zadnji osemnajstmesčni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za
novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanke
skupni znesek vloženih ponudb 1,853,916.605
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za
predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani
435 (12—12) pri
Gvidu Zeschko-tu,
Tržaška cesta, št. 3 b.

St. 7302/1894. 417 3—3

Naznanilo.

Zaradi glavnega snaženja uradnih pro-
storov ostane

deželna blagajna kranjska
od 16. do vštete dné 18. avgusta t. l.
strankinemu prometu zaprta.

Deželni odbor vojvodine kranjske.
V Ljubljani, dné 3. avgusta 1894.

Dobivajo se v „Katoliški družbi za Kranjsko“
v Ljubljani. Stari trg št. 13.

„MERCUR“ menjalnična delniška družba
830 1 na Dunaju, Wollzeile 10. 418 3

Več pové iz prijaznosti upravništvo. 407 3-3

bolni del na nogi. — Stekleničica z rabilnim navodom in ščetko velja 40 kr., tucat 3 gld. 50 kr.

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo.

**J. C. Mayerju, menjalnica in bančni zavod
v Ljubljani.** 295 21

Opomba: Ker se v zadnjem času prirejajo posebni vlaki tudi od nepoklicane in neopravičene strani, ušojam si opozarjati slavno občinstvo, da sem storil proti tem posegom v mojo koncesijonirano obrt primerne korake pri pristojni kazenski oblasti. — Slavno občinstvo blagoroli naj se tedaj obračati v vseh v stroko potovalne pisarne spadajočih zadevah v svojem lastnem interesu jedino le do moje pisarne, ker na Kranjskem nima nihče drugaj jednake koncesije. 1 416 3-3

Kreditne srečke, 100 gld.	198	gld.	—	kr.
4% srečke dunav. parob. družbe, 100 gld.	140	"	—	"
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17	"	70	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	68	"	25	"
St. Geno's srečke, 40 gld.	71	"	—	"
Waldsteinoe srečke, 20 gld.	50	"	—	"
Ljubljanske srečke	24	"	50	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. .	165	"	50	"
Akcije Ferdinandove se v. železn., 1000 gl. st. v.	3205	"	—	"
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld. . . .	488	"	—	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr. . .	109	"	75	"
Dunajskih lokal. železnic delniška družba .	73	"	—	"
Montanska družba avstr. plan.	82	"	30	"
Trboveljska premogarska družba, 70 gld. .	181	"	75	"
Papirnih rubljev 100	133	"	—	"

naloženih glavnic.